

A Médiatanács 396/2013. (III. 6.) számú határozatának kivonata

Tényállás

A médiaszolgáltató 2012. október 25-én 17:00 órakor kezdődött „Híradó” című műsorszámában a hírolvasó az alábbiakról tájékoztatta a közönséget:

„A kereskedelemről szóló törvény módosítását kezdeményezi a Jobbik a lomizás visszaszorításának érdekében. A szélsőjobboldali párt szerint rengeteg olyan lakóház udvara működik telepként, ahol illegális kereskedelemről származó kábelek, autók, vasanyagok tárolása és szétbontása zajlik.”

Elsőfokú határozat

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala mint elsőfokú hatóság megállapította, hogy a médiaszolgáltató megsértette az Mttv. 12. § (3) és (4) bekezdésében megfogalmazott, a politikai hírhez hírolvasói vélemény fűzésére vonatkozó törvényi tilalmat, amely miatt a médiaszolgáltatót az Mttv. 186. § (1) bekezdésében foglaltak alapján felhívta, hogy a határozat közzétételétől számítva haladéktalanul tegyen eleget a jogszerű magatartás követelményének és tartózkodjék a jövőbeni jogsértésektől.

A Médiatanács döntése

A Médiatanács az elsőfokú határozat ellen benyújtott fellebbezését elutasította, és az elsőfokú határozatot helyben hagyta.

A Médiatanács döntésének indokai

A médiaszolgáltató által használt „szélsőjobboldali párt” kifejezés nem tényállítás, hanem egy véleményt, értékítéletet fejez ki. A politikatudományban, illetve a köznyelvben is használt „szélsőjobboldali” minősítés nem egzakt kategória, illetve az álláspontok változnak abban a tekintetben, hogy mely politikai felfogás, irányultság tartozik ebbe a kategóriába.

A jogszabályi előírás nem differenciál „negatív” és a „pozitív” tartalmú vélemények között, hanem általános értelemben korlátozza a véleményeknek, értékelő magyarázatoknak a közzétett hírekhez való hozzáfűzését. Ezért a vizsgált kérdés megítélése szempontjából – ahogyan azt az elsőfokú döntés is, helyesen megállapította – nincs jelentősége annak, hogy a „szélsőjobboldali” szó egyébként negatív tartalmú véleményt fejez ki. A releváns jogszabályi rendelkezés nem a közzétett vélemény valós tényeken való alapulását követeli meg, illetve nem a valós ténybeli alapokat nélkülöző vélemények közzétételét korlátozza; azaz az elsőfokú döntés nem értékelhető úgy, mint amely a Jobbikról, mint a magyar politikai paletta egyik szereplőjéről alkotott vélemények valóságtartalma felől döntött volna.

A rendelkezés bármifajta vélemény közzétételét tiltja, illetve a közzététel megfelelő módját határozza meg egy meghatározott személyi kör (a hír- és politikai tájékoztató műsorszámok műsorvezetői, tudósítói), illetve a híreket közlő műsorszámok esetében. A médiaszolgáltató hírolvasója azzal, hogy a Jobbik Magyarországért Mozgalmat „szélsőjobboldali párt”-nak nevezte, kifejezett egy véleményt. Mivel a műsorszámot hallgatók befolyásolására akár egyetlen szó is alkalmas lehet, és az érintett rendelkezés megsértése egyetlen szó közzétételével is megvalósulhat, a médiaszolgáltató a kérelemmel érintett műsorszámában nem fejezhette volna ki abbéli véleményét, miszerint az érintett párt „szélsőjobboldali”, illetve ennek megtörténte esetén e véleményét a közlés vélemény-jellegének megjelölésével és szerzőjének megnevezésével, a hírektől megkülönböztetve, és nem a hírolvasó, illetve a Médiaszolgáltató saját véleményeként kellett volna közzétennie (Mttv. 12. § (4) bekezdés).

Az Mttv. 12. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezés célja az, hogy a közönség befolyásolástól mentesen tájékozódjon az adott hírszolgáltatást és politikai tájékoztatást nyújtó műsorszámból, így nincs jelentősége

annak sem, hogy az elhangzott vélemény a médiaszolgáltatónak, vagy csupán a médiaszolgáltató hírolvasójának álláspontját tükrözi.

A törvényben szereplő „nem (...) fűzhetnek” kifejezéssel meghatározott korlátozás nem arra utal, hogy a hírhez kapcsolódó véleménynek a hírtől elkülönülve, külön mondatban, a hír után beolvastva, bemondva kellene szerepelnie, illetve megjelennie; a vélemény akár a hírt tartalmazó mondatban is szerepelhet. Miután a műsorvezető által használt minősítő jelző az adott szövegkörnyezetben és a tájékoztatás alapjául szolgáló hírrel összefüggésben nem vezethető vissza rajta kívül álló egyéb szerzőre, így ez önmagában a hírhez fűzött médiaszolgáltatói/műsorvezetői vélemény hatását kelti, amelyet viszont az Mttv. 12. § (3) bekezdése egyértelműen tilalmaz.

Nem tiltja a törvény a „jelzős szerkezetű mondatok”, valamint a választékos fogalmazás alkalmazását; arra ugyanakkor ügyelni kell, hogy a jelző használata ne minősüljön a hírolvasó véleményének. A fellebbezés szerint „minden jelző egyben vélemény is”. Ezt a másodfokú hatóság vitatja, mert jelzős szerkezettel tényállítás is kifejezhető (pl. „kormánypárt”, „ellenzéki párt”, „parlamenti párt”). Ami azonban ennél fontosabb, hogy a jelzős szerkezet természetesen nem akkor nem alkalmazható, ha véleményt fejez ki, hanem akkor, ha az a hírolvasó saját véleményeként jelenik meg (így értelemszerűen nem tiltott mások véleményének közlése – így akár a „szélsőjobboldali” jelző használata is megengedett –, vagy akár az érintett párt önmeghatározásából fakadó vélemény, jelző használata, utóbbira példa a Jobbik esetében: „radikális párt”, de az egyes pártok önképük szerint lehetnek „konzervatívok”, „liberálisok”, „zöldek”, „jobb- vagy baloldaliak” stb.). A hivatkozott törvényi rendelkezés ugyanis azt szolgálja, hogy egy adott politikai, közéleti eseményről (hírről) a közönség tárgyilagos tájékoztatást kapjon, és az esetleges vélemények, értékelő magyarázatok – az objektivitás látszatát keltve – burkolt formában semmiképpen se veszélyeztessék az abban foglaltak befolyástól mentes értékelését és megítélését.